

Folkhälsostrategi för Borgholms kommun 2017-2027

Innehållsförteckning

1	INLEDNING	3
2	REGIONALA MÅL FÖR KALMAR LÄN.....	4
3	LOKALA MÅL FÖR BORGHOLMS KOMMUN.....	4
	3.1 Målområden.....	4
	3.2 Målgrupper	6
4	ANSVAR.....	7
5	STYRNING OCH LEDNING.....	7
	5.1 FOLKHÄLSOSAMORDNAREN	7
	5.2 FOLKHÄLSORÅDET	8
	5.3 FOLKHÄLSOFORUM.....	8
6	UPPFÖLJNING	9

1 INLEDNING

En god hälsa bidrar till en hållbar utveckling. Begreppet definieras som en tillväxt som tillgodoser dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjlighet att sörja för sina behov. För att nå en god och jämlik hälsa bör ett långsiktigt och tvärsektoriellt folkhälsoarbete prioriteras.

Borgholms kommuns vision är att *med gemensamma krafter utveckla hela Borgholms kommun till något som vi är stolta över. Nu och för framtiden.*

Folkhälsoarbetet i Borgholms kommun går i linje med kommunens kommunfullmäktigemål som strävar efter hållbarhet och långsiktighet. För att nå visionen har kommunen beslutat att i ett folkhälsoperspektiv arbeta med följande

SYFTE: Alla som bor och verkar i Borgholms kommun ska må bra och ha en god hälsa. Borgholms kommun ska vara en hälsosam och hållbar kommun.

MÅL: Att skapa en attraktiv kommun att växa upp i, att återvända till, att bo och vara verksam i samt att åldras i.

Att arbeta för en jämlik hälsa handlar om att ha ett perspektiv som innefattar moral och rättvisa, som bygger på nationell lagstiftning och internationella konventioner. Det finns även en koppling mellan ett strategiskt folkhälsoarbete, en bättre användning av allmänna resurser och ett helhetsperspektiv - att arbeta för en hållbar utveckling - vilket är viktigt att förstå. Ett lyckat folkhälsoarbete kräver samverkan över förvaltnings- och organisationsgränser. Det är också av vikt att civilsamhälle, professioner och näringsliv är involverade.

En folkhälsostrategi har till uppgift att tydliggöra mål och syfte när det kommer till det långsiktiga metodiska folkhälsoarbetet. Genom kommunens strategi, folkhälsoplan samt aktivitetsplan ska samtliga berörda aktörer på alla samhällsnivåer känna till och förstå sitt ansvar och uppdrag inom folkhälsoarbetet.

De nationella folkhälsomålen:

1. Det tidiga livets villkor
2. Kompetens, kunskap och utbildning
3. Arbete, arbetsförhållanden och arbetsmiljö
4. Inkomst och försörjning
5. Boende och närmiljö
6. Levnadsvanor
7. Kontroll, inflytande och delaktighet
8. Hälsa- och sjukvård

2 REGIONALA MÅL FÖR KALMAR LÄN

God hälsa är en resurs för den enskilda individen. Landstinget i Kalmar län har som vision att vara *Hälsolänet*. Särskilt prioriterade områden i det regionala folkhälsoarbetet är tobak, fysisk aktivitet, psykisk hälsa, jämställdhet och jämlikhet samt asylsökandes hälsa. Dessa har bestämts utifrån invånarnas hälsoläge och finns förankrade i landstingets verksamhetsövergripande styrdokument¹.

Folkhälsoarbetet i Kalmar län har som mål att skapa goda förutsättningar för att leva ett rikt och hälsosamt liv. Detta genom att till exempel göra det enkelt för invånarna att välja en bra och hälsosam livsstil. Att samverka med andra länsaktörer och tillsammans skapa trygga fysiska och sociala miljöer där människor känner sig delaktiga och har inflytande över sin livssituation, är en del i det arbetet. För att uppnå god folkhälsa krävs att hälsan är jämnt fördelad i befolkningen. Det strategiska folkhälsoarbetet är att långsiktigt arbeta för att minska skillnader i hälsostatus mellan olika grupper och geografiska områden. För att lyckas krävs helhetssyn, samordning och samverkan med länets kommuner, myndigheter, föreningsliv, näringsliv, civilsamhälle och andra aktörer i länet.

Frågor gällande alkohol, narkotika, doping och tobak, så kallat ANDT-arbete, är också viktiga ur ett folkhälsoperspektiv. Kalmar länsstyrelse har tagit fram en regional ANDT-strategi och handlingsplan för Kalmar län 2017-2021, vilken Borgholms kommun har ställt sig bakom. Denna ska beaktas i det lokala ANDT-arbetet.

3 LOKALA MÅL FÖR BORGHOLMS KOMMUN

Folkhälsostrategin omfattar alla flickor och pojkar, män och kvinnor samt icke-binära i Borgholms kommun. Dokumentet utgör grunden för ett framgångsrikt och långsiktigt arbete med folkhälsofrågor. Denna strategi har sin utgångspunkt i den tidigare folkhälsoplanen, LUPP-undersökningen² när det kommer till behov hos unga samt kartläggning bland olika målgrupper. Det har även gjorts en omvärldsanalys utifrån FN:s globala mål, EU:s folkhälsostrategi, Världshälsoorganisationen WHO samt de nationella och regionala folkhälsomålen. Borgholms kommun arbetar även efter Barnkonventionen samt deklarationen för mänskliga rättigheter. För att läsa mer, se Folkhälsoplan.

3.1 Målområden

Utifrån samtliga målområden ska Borgholms kommun under perioden 2017-2027 arbeta mot nedanstående mål. Integrerat i samtliga målområden ska det finnas ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv. Det ska även finnas med ett systematiskt arbete för att motverka våld i nära relationer, hedersrelaterat våld samt radikaliserings och våldsbejakande extremism.

---

¹ www.kalmar.l.se

² Lokal uppföljning av ungdomspolitik - är en enkät där ungdomar i åk 8 och år 2 på gymnasiet besvarar frågor om sin levnadssituation.

1. Det tidiga livets villkor

- Barnperspektivet ska alltid finnas med i verksamheter, policys och handlingsplaner
- Flickor, pojkar samt icke-binära ska ha en god psykosocial hälsa
- Pojkar, flickor och icke-binära ska växa upp i trygga miljöer

2. Kompetens, kunskap och utbildning

- Det ska finnas jämlika förutsättningar för utbildning och arbete för pojkar och flickor, kvinnor och män samt icke-binära
- Alla förskolor och skolor i kommunen ska vara hälsofrämjande
- Äldre och yngre kvinnors, mäns och icke-binäras olika kompetenser, erfarenheter och färdigheter, både personliga och yrkesmässiga, ska tas tillvara
- Varje man, kvinna och icke-binär i kommunen ska besitta en livsstils-kompetens

3. Arbete, arbetsförhållanden och arbetsmiljö

- Hälsosamma arbetsplatser ska vara en självklarhet
- Kommunen ansvarar för en hållbar tillväxt, både ekonomiskt, socialt och miljömässigt
- Kommunen ska erbjuda ett hållbart, jämställt och jämlikt arbetsliv för kvinnor, män och icke-binära
- Ett systematiskt arbetsmiljöarbete sker på alla nivåer

4. Inkomst och försörjning

- De ekonomiska skillnaderna mellan hushåll ska minska
- Varje kvinna, man och icke-binär ska känna en social och en ekonomisk trygghet
- Kommunen ska erbjuda trygga anställningar för män, kvinnor och icke-binära

5. Boende och närmiljö

- Det ska finnas bostäder till alla som behöver, oavsett ekonomiskt utgångsläge
- Borgholms kommun ska kännas tryggt att bo och vistas i
- Närmiljön skall vara hälsosam och främjande och den ska vara tillgänglig för alla
- Kommunen ska ansvara för att ställa om till en miljömässigt hållbar kommun
- Kommunen ska ha tobaks-, alkohol- och drogfria miljöer

6. Levnadsvanor

- Män, kvinnor och icke-binära i kommunen har en god psykisk, fysisk och social hälsa
- Fysisk aktivitet bland invånare ska öka genom att förutsättningar för rörelse finns

- Kommunen ska arbeta för ett minskat beroende inom ANDTS³ och de som är beroende ska uppleva att de får stöd
- Kommunen ska öka möjligheten för invånarna att göra hälsosamma och medvetna val

7. Kontroll, inflytande och delaktighet

- Kommuninvånare ska kunna vända sig till kommunen för dialog, råd och stöd
- Strukturer för samverkan ska utvecklas på alla nivåer. De ska utgå från individens behov för att förhindra utanförskap
- Kommunen ska tydligt arbeta med jämställdhet och jämlikhet för att nå en social hållbarhet.

8. Hälso- och sjukvård

- Alla inom kommungränsen ska erbjudas tillgänglig hälso- och sjukvård
- Vid sjukdom eller olycka ska en trygg och snabb vård garanteras
- Det ska vara möjligt att bo kvar i kommunen trots sjukdom eller olycka och få tillgång till den hjälp som behövs
- Alla kommuninvånare ska ha rätt till adekvat assistans, habilitering och rehabilitering i kommunen
- Dåliga hälsovanor bland kommuninvånare ska uppmärksammas
- Kommunikation mellan inblandade aktörer ska underlättas

3.2 Målgrupper

Dessa grupper inkluderar alla människor oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, ålder, funktionsnedsättning, sexuell läggning, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning.

Barn

Borgholms kommun vill att pojkar, flickor och icke-binära ska kunna växa till trygga individer tillsammans med stabila vårdnadshavare. Att vara förälder/vårdnadshavare är en utmaning som ibland kan vara svår att bemästra. Det ska finnas förutsättningar för att lyckas i sin vårdnadsroll, oavsett utgångsläge. Alla barn och unga har rätt till en drogfri och trygg uppväxtmiljö. Barn ska ha möjlighet till en meningsfull och aktiv fritid - oberoende socioekonomiska villkor.

Unga

Borgholms kommun vill ha självsäkra och trygga unga kvinnor, män och icke-binära. De ska känna sig sedda, hörda och mötas med respekt. Det ska även finnas vuxna positiva förebilder de kan vända sig till. För att tillvarata resurser samt främja god psykisk och fysisk hälsa ska det finnas möjlighet till en meningsfull och drogfri fritid. Det ska finnas varierande aktiviteter för ungdomar i alla åldrar under kvällar, helger och skollov.

---

³ En samlad förkortning av enheterna alkohol, narkotika, doping, tobak och spel
Folkhälsostategi för Borgholms kommun 2017-2027

Vuxna

Borgholms kommun vill ha friska kvinnor, män och icke-binära i arbetsför ålder, som slipper kroniska sjukdomar och skador i arbetslivet till följd av stress. Det ska finnas förutsättningar till balans mellan fritid, arbete och familj samt finnas möjligheter att göra sunda val för att främja en hälsosam livsstil.

Seniorer

Med stigande ålder följer av naturliga skäl nedsatta funktioner. Borgholms kommun vill säkerställa möjligheterna till fortsatt självständighet och trygghet för de äldre kvinnorna, männen och icke-binära. Oberoende ålder ska det finnas möjlighet att vara delaktig i samhällslivet på samma villkor som andra samt ha jämna levnadsvillkor.

4 ANSVAR

Individen har stort ansvar för sin egen hälsa men individers hälsa är också ett samspel mellan individ och samhälle. Folkhälsa är i högre grad ett ansvar för samhälle, politiska församlingar och myndigheter. Därmed kan folkhälsans utveckling bero på vilka förutsättningar samhället ger och vilket ansvar individen tar. Kommunens ansvar är att skapa likvärdiga och grundläggande förutsättningar för medborgarna att ha en god hälsa. Därför måste arbetet ske utifrån ett tvärsektorielt perspektiv med bred ansvarsfördelning och gemensamma mål. Insatser och engagemang krävs från de flesta områden i samhället och gäller både offentliga, privata och ideella organisationer samt medborgarna själva.

5 STYRNING OCH LEDNING

En kommun ansvarar för folkhälsoutvecklingen inom sina verksamhetsområden. Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för folkhälsofrågor i kommunen och kommunförvaltningarna har ansvar att utföra insatserna inom folkhälsoarbetet. Folkhälsa är ett område som sträcker sig över olika arenor och politikområden, vilket kräver ett brett angreppssätt. Ett lyckat tvärsektorielt folkhälsoarbete kräver delaktighet från såväl kommunstyrelse som samtliga förvaltningar. En förutsättning för ett aktivt och långsiktigt förändringsarbete är en tydlig politisk prioritering för frågorna.

För att få genomslag för folkhälsopolitiken samt nå måluppfyllelse ska Borgholms kommun ha relevanta mål och målområden som är kända och som används av berörda aktörer. Styrning och ledning i Borgholms kommun ska främja ett ägarskap som innebär att relevanta aktörer involveras i arbetet. Detta genom tydliga uppdrag och adekvat kunskapsstöd. Folkhälsostrategin ska ha en anknytning till policydokument i kommunen till exempel gällande bemötande, alkohol/droger, jämställdhet samt riktlinjer för våld i nära relationer och radikaliseringsarbete.

5.1 FOLKHÄLSOSAMORDNAREN

Folkhälsosamordnaren arbetar på uppdrag av kommunstyrelsen och ska

arbeta strategiskt med folkhälsofrågor. Samordnaren har en stödjande funktion inom kommunen som helhet och ska bevaka och driva folkhälsoarbete utifrån nationell folkhälsopolitik såväl som regional och lokal folkhälsoplan. Vidare ska samordnaren bistå med kunskapsspridning, dvs förmedla relevant information, presentera metoder som stödjer ett lokalt förebyggande och hälsofrämjande arbete samt ansvara för samordning av olika åtgärder.

5.2 FOLKHÄLSORÅDET

Folkhälsorådet är knutet till kommunstyrelsen och utgörs av folkhälsopolitiker, representanter från förvaltningarna, folkhälsosamordnare, kommunpolis, representant inom hälso- och sjukvård från landstinget samt annan relevant aktör inom friskvård. Folkhälsorådets syfte är att skapa intresse och förutsättningar för lokal hälsoutveckling på lika villkor för alla i Borgholms kommun.

Folkhälsorådets roll är att

- vara ett rådgivande organ till kommunstyrelsen i folkhälsofrågor
- följa och analysera hälsoutvecklingen i kommunen.
- lämna förslag till mål och inriktning för folkhälsoarbetet, grundat på hälsoläget i kommunen
- initiera tvärssektoriella folkhälsoinsatser
- prioritera samt initiera hälsofrämjande och förebyggande insatser
- följa upp och utvärdera utförda insatser
- föreslå förslag till kommunstyrelsen gällande målområden och inriktning för folkhälsoarbetet.

Rådet ska även fungera stödjande för verksamheter i kommunen, då många insatser som påverkar kommunens hälsa ingår i kommunens grundansvar. Folkhälsorådet ska fungera som en plattform för kommunen och förvaltningarna där informationsutbyte och kunskapshöjning är möjlig samt där idéer kan diskuteras. Deltagarna i rådet ska

- bidra med sina erfarenheter och kunskaper utifrån de områden de är verksamma inom.
- informera rådet om de planer och förändringar av samhällsinsatser, utformning och organisation som berör folkhälsoarbetet.
- inhämta synpunkter i så tidigt skede att rådets synpunkter och förslag kan påverka handläggning av ärenden i kommunstyrelsen.

Varje år antar rådet en aktivitetsplan samt gör uppföljning av insatser, bland annat genom en årsredovisning. Rådet har även till uppgift att revidera folkhälsoplan när det är aktuellt.

5.3 FOLKHÄLSOFORUM

Civilsamhället är av stor betydelse i folkhälsorådets planerings- och arbetsprocesser. Det är av stor vikt att knyta till sig kompetenser, kunskaper och åsikter som finns bland medborgare, organisationer och andra aktörer i

kommunen. Folkhälsoforum är en gemensam plattform för folkhälsorådet och civilsamhället där folkhälsofrågor kan lyftas och där förslag/motioner kan framföras till rådet. Dessa motioner utgör utgångspunkter i folkhälsorådets arbete.

6 UPPFÖLJNING

Folkhälsoarbetet grundas på kunskap om befolkningens hälsa och om sambanden mellan samhällets utformning och invånarnas hälsa. Det är ett område där ett långsiktigt och systematiskt arbete kontinuerligt behöver utvärderas. Det är av vikt för Borgholms kommun att ha en utvecklad uppföljning som möjliggör jämförelser över tid. En välfärdsredovisning riktar uppmärksamhet på insatser som bidrar till en folkhälso- och välfärdsutveckling som går i linje med kommunens mål och ambitioner. Syftet är att utgöra underlag för politiska beslut kopplat till den kommunala budget- och planeringsprocessen. Utvärdering ger kunskap om vilka områden som framöver behöver prioriteras samt ger möjlighet att följa upp effekter av folkhälsoinsatserna. På så sätt säkerställer Borgholms kommun arbetet mot en social hållbarhet.

Uppföljning av arbete görs genom:

- Ett välfärdsbokslut, en modell från SKL
- Nationell folkhälsoenkät
- Öppna Jämförelser Hälsa
- Drogvaneundersökningar
- Lupp-undersökning

Fram till 2020 ska Borgholms kommun arbeta fram en välfärdsredovisning för att tydligt kunna följa hälsan och folkhälsoarbetet i kommunen och lättare kunna koppla på budgetprocesser. Genom en välfärdsredovisning får Borgholms kommun en bred beskrivning av kommunbefolkningens levnadsvillkor och hälsa ur ett välfärdsperspektiv. Fokus ligger på medborgarnas välfärd och hälsa.

Kontakt:

Tel vxl: 0485-880 00